

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У БУДІВЕЛЬНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Шенгер М. І., студентка

myroslavashenger@gmail.com

Грінко І.М., кандидат економічних наук, доцент

grinko.irina.kpi@gmail.com

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

У сучасний воєнний час взаємодія України із зовнішнім світом – це умова не тільки виживання держави, але й подальше її відновлення та успішний розвиток. Найвпливовішим фактором у нинішніх реаліях є залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у вітчизняну будівельну галузь, що також сприятиме розвитку економіки України. Актуальність теми дослідження підтверджує руйнація інфраструктури, відновлення якої без потоків зовнішніх трансфертів від країн партнерів практично не можлива. Метою цього дослідження є виявлення проблем залучення прямих іноземних інвестицій в будівельну галузь України та пошук ефективних способів їх вирішення. Оскільки, саме розвиток будівельної галузі України її відновлення є досить актуальним питанням сьогодення після вторгнення російської федерації на територію України та руйнацію наших будівель як житлових, так і загальнодержавного та виробничого призначення. ПІІ повинні забезпечити відбудову зруйнованої під час війни інфраструктури, відновлення та будівництво житла, створення нових робочих місць для населення, сприяти формуванню надходжень до місцевих бюджетів.

Аналіз даних ПІІ надає можливість стверджувати, що обсяги ПІІ за три квартали 2022 р. становили \$190 млн [1]. Шансів отримати інвестиції від іноземних інвесторів через відсутність у них стимулу та занадто високого ризику втрати кошти в країні, що знаходиться в стані війни, не має. Власники бізнесу проявляють готовність вкладати свої кошти у переважній більшості випадків у енергоефективність, логістику, підвищення інтенсивності виробництва, цифрову модернізацію, сільське господарство, роздрібну торгівлю та нафтогазовий сектор. На сучасному етапі дозволяють вкладення в будівельну галузь виключно інвестори, реалізація бізнес-планів яких, знаходилися на фінальній стадії готовності до початку війни.

Будівельна галузь, яка опинилася на межі колапсу в умовах воєнних дій усе ж почала відновлюватися. Так, до листопада 2022 р. в Києві відновили роботу 185 майданчиків із 221 активного на початку року (83,7%). У Київській області роботи відновили 77,5% будівельних майданчиків (204 із 263). В Одесі активні 75% проєктів, розпочатих до війни (135 із 180). 80% відновлених будівництв знаходяться у Вінницькій, Волинській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Закарпатській областях [2].

Ініціатива влади нашої країни передбачає реалізацію плану відновлення від наслідків війни протягом 10 років, що охоплює реалізацію 850 проєктів, для виконання яких необхідно ~ \$750 млрд. та результатом виконання яких має стати щорічний приріст ВВП країни на рівні більше 7% [3]. Для втілення такого амбітного плану необхідна розробка ефективних способів залучення прямих іноземних інвестицій у будівельну галузь України. Важливість пришвидшення темпу надходжень ПІІ та подальше збільшення їх обсягів в економіку України та будівельну галузь зокрема зумовлені насамперед наступними факторами: масштабними збитками від руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури; падінням попиту; неможливістю повноцінно й масштабно здійснювати фінансування будь-яких проєктів державою в умовах бойових дій; зниженням трудового потенціалу через відтік кадрів за кордон; відсутністю економічної безпеки в умовах воєнного стану; руйнацією інфраструктури; втратою логістичних зв'язків; призупиненням діяльності багатьох підприємств; недостатністю фінансових ресурсів; зниженням платоспроможності населення; фізичною неможливістю ведення бізнесу на території бойових дій; появою викликів та загроз економічній безпеці будівельної галузі України, пов'язаних із воєнним станом.

Проблема з прямими іноземними інвестиціями дуже складна. Україна у переддень війни стала аутсайдером у залученні інвестицій у порівнянні з країнами Східної Європи, з якими по суті вона й конкурує на ринку капіталу (рис.1). Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України станом на 31.12.2021р. становив 65746,8 млн дол. США - це близько 1,5 тис. дол. на особу [4]. Для порівняння цей показник в Естонії склав майже 27 тис. дол. на особу. Якщо Україна отримала б обсяг прямих іноземних інвестицій на душу населення як, скажімо, та ж Чехія (18 тис. дол. на особу), це означало б щорічний притік 788 961 млн дол. США в державу, що дало б значний поштовх для розвитку української економіки та будівельної галузі зокрема.

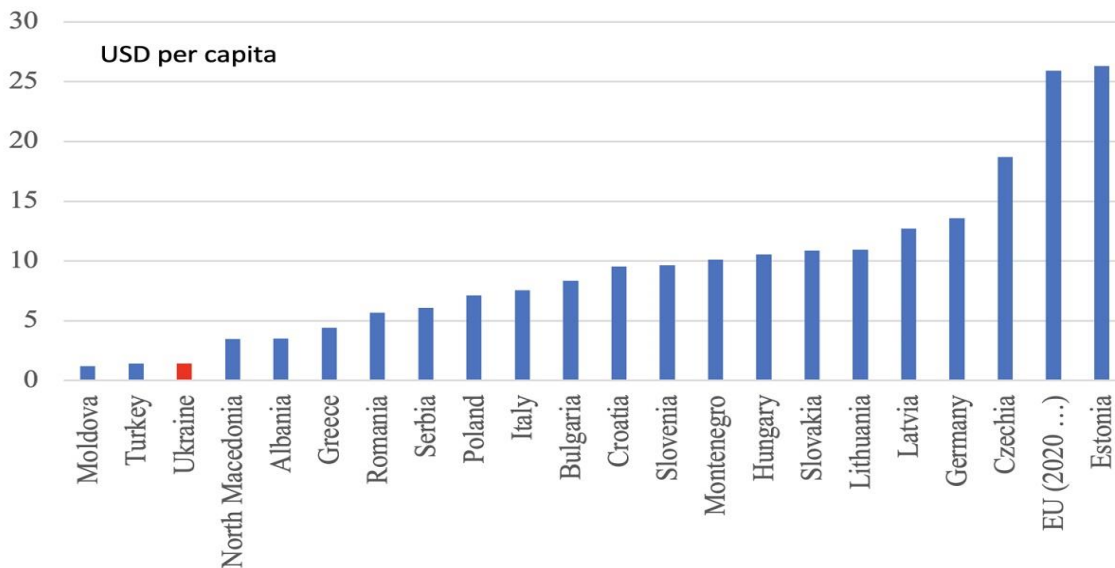

Рис.1. Обсяг прямих іноземних інвестицій на особу за 2021 р. (у тис. дол.) [4]

Залучення інвестицій міжнародних донорів та гуманітарних іноземних місій для відбудови країни можливе тільки із запровадженням необхідних заходів щодо:

- налагодження прозорого механізму роботи електронного порталу для видачі всіх документів, потрібних у будівельній діяльності. Е-система мінімізує людський фактор і процес отримання дозвільної документації стане рівним для всіх гравців ринку;
- забезпечення дотримання антирейдерського закону й закону про скасування пайового внеску, які поліпшать будівельний інвестклімат;
- формування окремого органу, що займатиметься підтримкою інвесторів будівельної галузі, а також надання їм податкових пільг;
- розроблення проєктів будівельних майданчиків, які враховуватимуть норми європейського союзу, пов'язані із захистом навколишнього середовища та енергоефективністю;
- забезпечення виконання владою зобов'язань щодо відшкодування половини витрат на підключення об'єктів до інженерних комунікацій згідно з законопроєктом №4416-1;
- сприяння збільшенню кількості проєктів, які передбачають впровадження нових та енергоефективних технологій орієнтованих на так звані єврокоди при зведенні об'єктів;
- запуск об'єктів, які можуть бути корисними для науково-дослідних центрів, лабораторій, фабрик нових будівельних матеріалів, налагодження збільшення обсягу виробництва сировини та виготовлених матеріалів затребуваних сучасним станом будівництва;
- розширення ринку технопарків, який в Україні тільки зароджується.

Будівельна галузь, враховуючи масштаби руйнувань і перетворення України на суцільний будівельний майданчик, стане «клондайком» для вітчизняних та іноземних інвесторів. Великий внутрішній ринок будівельних матеріалів, близьке географічне розташування до Європи, низькі робочі та експлуатаційні витрати в порівнянні зі світовими аналогами в перспективі стануть потенціалом країни для залучення інвестицій у галузь. Отже, роль будівельної галузі в процесі відновлення країни на даному етапі є епохальною. Залучення зовнішніх інвестицій призведе до її стрімкого розвитку, що сприятиме регенерації всіх дотичних до неї галузей.

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів України. Url: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 15.02.2023).
2. В Україні відновили будівництво 427 комплексів – лун / інтерфакс-україна. Url: <https://interfax.com.ua/news/economic/830228.html> (дата звернення: 15.02.2023).
3. План відновлення України розраховано на 10 років: що він передбачає / рбк-україна. Url: <https://www.rbc.ua/ukr/news/plan-vosstanovleniya-ukrainy-rasschitan-10-1656946236.html> (дата звернення: 17.02.2023).
4. Відбудова України: торгівля та прямі іноземні інвестиції / дніпропетровське інвестиційне агенство. Url: <https://dia.dp.gov.ua/vidbudova-ukra%01%97ni-torgivlya-ta-pryami-inozemni-investici%01%97> (дата звернення: 17.02.2023).